

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 11. mal. serp. 1873.

List 28.

Misl o cerkvi sv. Jožefa pri Ljubljani.

Velik in častitljiv je bil Jožef v nekdanji silni starosti, kteremu je rekel mogočen zemeljski kralj: „Glej, postavil sem te nad vso egiptovsko deželo“; vse večí in častitljiv je bil Jožef, kterega je veliki Pij IX odvolil varha in posebnega pomočnika sv. katoliške Cerkve po vesoljni zemlji. Postavil pa ga je zato, ker ga je Bog sam tako nezmérno povišal, ga storil zvestega varha naj čistejši Devici, ki jo je kdaj svet vidil, — varha samega Sina Božjega, ki ga je na svet poslal. „Uni Jožef, pravi sv. Bernard, je žito hranil, ne za-se, ampak za vse ljudstvo; tá pa je živi Kruh v varstvo z nebés prejél — tako za-se, kakor za vesoljni svet“.

Imé Jožef je prelepo ime, je častitljivo in slavno po vesoljnem svetu. Ne le med kristjani, ampak tudi med mahomedanskimi Arabi, Perzijani, Zamorci, in Turki najdeš dokaj ljudi z imenom „Jožef“. — Ime Jožef najdeš ne le v sv. pismu, ampak tudi v „koranu“ in celo pri perzijanskih pesnikih. Deleč po širokem svetu je ljubljeno in spoštovano ime „Jožef“, „Josip“, „Josephus“, „Jussuf“ itd.

Svetiša sv. Jožefa naletiš povsod v sveti Deželi (v Jeruzalemu, Betlehemu, Nazaretu in drugod); tako tudi po družih krajih, greški razkolniki ga močno časté; Amerikanci, kolikor vém, njemu na čast radi cerkve zidajo in kraje imenujejo. Samo na Kranjskem ima prav prav malo svetiš in še manj krajev se po njem imenuje. Zato je misel, naj se za Ljubljano napravi svetišče tega velikega svetnika, pri dobromislečih zbudila veliko veselje, in to že sploh zavoljo velike častitljivosti tega preljubecnjivega svetnika in zavoljo njegove posebne pomoči, ki so jo verniki vsih časov po njegovi mogočni prošnji dosegali za življenje, in posebno za zadnjo uro. Koliko bolj pa še zdaj, ko je postal varh vesoljne Cerkve ob tem času, ko ima Cerkev splošne in naj večí britkosti, ker je vsestransko od samih katoliških gospodovalcev in velikanov zapušena, in ko je vse zoper njo, kar je mlačnega, zanikarnega, brezverskega ali celo neverskega.

Vsaka dobra reč pa se mora zaslužiti, ali saj z gorečimi prošnjami in darežljivostmi izprositi: toraj tudi pomoč velikega in vesoljnega našega varha sv. Jožefa. Mora se njemu na čast kaj storiti, kaj delati, kaj darovati. Kaj se vse dela po svetu na čast sv. Jožefu, odkar je postal varh, pomočnik vesoljne Cerkve, ter vesoljne zemlje! Opravljajo se posebne molitve in pobožnosti, devetdnevnic, njemu na čast se bukve pišejo, napravljajo se nove družbe in bratovšine, darovan je njemu na čast celi mesec rožnik, kakor Mariji me-

sec majnik. Prav čisto in popolnoma sem prepričan, da se bo sv. Jožef tudi res za to skazal, za kar je postavljen, namreč za vesoljnega varha sv. Cerkve; samo da bodemo z zadostnimi prošnjami in priporočili zupanje do njega pokazali. Ako sv. Terezija nikoli ni kaj po sv. Jožefu prosila, da bi ne bila uslišana, kako bi bilo vender mogoče, da bi ne bila uslišana vesoljna sv. Cerkev, kadar v njegovem imenu od Boga kaj prosi?

In ako nas Bog na prošnjo sv. Jožefa usliši domá v tihi sobici, nas bo po nauku sv. cerkve ulišal še hitreje in obilneje v svetišu, ki ga bode Ljubljana z deželo vred njemu na čast zidala. Ljubljana in dežela bo s tim pokazala, da tudi v neugodnih, v merzlih in slabovérnih časih se dá kaj storiti na čast Božjo, in njegovih svétih, in kolikor neugodniši je čas, toliko večé in slavnije je delo, ki se ima doveršiti, toliko večé je zasluženje tistih, ki k temu pripomorejo. Sicer pa se tudi popolnoma ne strinjamo s tistimi, ki menijo, kdo vé, kako mertev je sedanjí svet za vero, cerkev in cerkvene naprave. Naj le kdo pogleda po cerkvah o dnevih svetih opravil in sploh o praznikih; naj opazuje, kako so cerkve v lepem redu, kako napolnovane z verniki, kako goreče se v njih saj večí del moli, koliko vernikov pristopa k Božji mizi; in pové naj, če to more prihajati iz nevérnosti in mlačnosti za dobro reč? Ako je res, da je precej Bálovih služabnikov, ki jim je vse cerkveno zoperno; je pa ravno tako res, da tisti, ki Bogu verno služijo, so ravno zato toliko bolj goreči in za dobro vneti, kolikor nemarniši so uni posvetnjaki; in na take vnete se zanašamo, da bojo povzdignili častitljiv tempelj sv. Jožefu. Povzemimo pa zdaj nekoliko, kar se je dozdej storilo v prid cerkve sv. Jožefa pri Ljubljani.

Naj pervo je bila sprožena in pojasnjena ta misel v 14., 15., 16. in 17. listu Zgodnje Danice. Nekaj meščanov je podalo dve prelepi misli. Perva: kako častitljivo bi bilo za ljubljansko mesto, ako bi tudi ono kaj storilo v čast sv. Jožefa, ki je postal veliki pomočnik vse katoliške Cerkve, ter naj bi se mu zidala lepa cerkev ob Dolenski cesti; in druga: kako častitljivo in mestu koristno bi bilo, ako bi se napravila Kalvarija kje blizo mesta, kakor jo večí del družih mest ima.

Pojasnjeno je bilo, da kraji ob Dolenski strani so nekako zapušeni, bolj pusti, in čisto gotovo je, da bi se ti kraji poživili in olepšali, ako bi se cerkev tam postavila in še posebno, ako bi se s ceste ob homcu na kviško postavili štacijoni, za kar je kraj prav kakor nalašč priméren.

Svetovano je bilo, da naj se napravi odbor v ta namen, ki bode skerbél, da se primerno zemljiše poiše, se začnó doneski zbirati in berž ko bode toliko skupaj,

naj se zemljiše kupi in kakor bode denar prihajal, se tudi začne k delu zlagoma pripravljati.

Med tem je eden gospodov meščanov govoril o tej reči s prečast. fajmošтром št. Jakopskim gosp. Köstl-nom, v čigar duhovnji se imate ti svetišči napraviti. In gospod so misel poterdili, dasiravno tudi niso pri-težnost zamolčali, ki so po njih lastni skušnji pri tacih velikanskih delih. Tudi prostor ob Dolenski cesti, precej od mosta naprej, so bili trije gospodje — dogovori-vši se z lastnikom — o tem času zagotovili, ki ga je obljubil za 1500 gl. s tim, da se v 5 letih zida. Po mestu je bilo po večem vse zadovoljno s tako lepo in blago mislijo, in tudi z dežele je prišlo velikodušno oserčevanje: „Le serčnost, pa bo šlo!“ ter je bil pridjan prvi dar za ta namen.

K temu je prišel oserčivni oglas gosp. posestnika Tom. Pirnata z obljubo, da o začetku dela hoče izvrševalnemu odboru izplačati 150 gl. in tudi obresti začeni od tistega časa, vendar pa s pristavkom, da se zidanje prične v 3 letih.

Valed tega se je sošlo več mož in izvoljen je bil odbor 7 mož s pristavkom, da se odbor zamore po potrebi pomnoževati. Gospod dr. Kosta je prevzel predsestvo; gospod mestni fajmošter Köstl blagajništvo, ter da hoče denar sprejemati in nakladati. Drugi odborniki so gg. Močnik, Pirnat, Regali, Šusteršič, Jeran.

Ta odbor se je 8. maja z nekaterimi verlimi možmi pomnožil (ki so gg. inženir Potočnik, trgovca Jemic in Pakič, in škofijski vradnik Lahajnar), in ravno rojstni dan Pija IX, 13. rožnika, je novi odbor ogledal lepo višavo ob Dolenski cesti, kjer ima cerkev statij; bil je pričujoč tudi posestnik tistega kraja, s katerim se je potrebno dogovorilo zastran odkupa zemljiša. Pričujoč je bil tudi ko nov odbornik stavbeni strokovnjak gosp. Potočnik, in vsi z več drugimi so kraj spoznali prav pripraven za cerkev na verhu, in pa, da se Kalvarija k nji spelje.

K temu je bila pritaknjena serčna prošnja, da naj dobrotniki začno v ta namen skladati svoje dobrotne darove ter jih oddajati preč. gosp. mestnemu fajmoštru Gustavu Köstl-nu, drugim mestnim duhovnom, ali pa odbornikom tega dela. Ta prošnja bodi tukaj ponovljena. Od tistega časa tudi res darovi prihajajo, če tudi le bolj po malem. Odbor je sklenil, da po vsaki svoji seji bode pa naznanil po „Danici“ celi znesek, kolikor je že nabranega. Berž tedaj ko bo imel odbor kako novo sejo, Danica prinese celi znesek, kolikor se je sošlo.

Zraven prvega volilnega shoda je imel odbor do zdaj dva pogovora, in želel je pri zadnjem, da naj bi se častitemu občinstvu s pričujočim spisom podalo nekoliko dalje pojasnjenje (ki se je sicer nekoliko zakasnilo), iz ktereга sleherni lahko vidi, da odbor se za reč pečá, ktera polagoma napreduje. Želi in upa se pa, da se bodo serca vnele, se darovi čez dalje bolj množili, ter bode kmali moč saj zemljiše plačati in potem drugo ačasoma pripravljati. Ako se tisuči dajo za posvetne spominke, ni nič dvomiti, da tako lepo napravo, kakor je ta, bojo verli Ljubljancani z drugimi rojaki pošteno in častitljivo doveršili, ne da bi zato kako čutljivo škodo imel.

Nášemu Bogu in Zveličarju na „Križevem potu“, sv. Jožefu velikemu pomočniku, in pa dobrim, gorečim Ljubljancanom, kakor tudi drugim Slovencem, bodi to imenitno delo priporočeno.

Molitev in narodovo vstajenje.

Kadar se navalé velikanske nesreče nad človeštvo, da ni nikjer nobene pomoči več; takrat se začne moliti, kakor na morji, kadar strahoviti vihar zbuči in se hoče vse pogrezniti, — molitev pa človeštvo zopet reši.

Poglejmo na sedanje Francosko. Prus krivoverec je bil v deželi, komuna je požigala in kri prelivala v sercu Pariza, hotla se je razliti po okrajinah in od tod, ko bi bilo moč, po vsi Evropi; Francosko je začelo moliti, in odrešenje se je jelo približevati, — in Francosko še vedno in zmiraj gorečnije moli, in odrešenje vzmaguje nad pogubo.

Iz Rima dopisnik je 28. rožnika v „Genf. Correspondent“ v tem oziru pojasnil to pretehtno zadevo. Dve leti, piše, da ste pretekli, odkar je Pij IX, od Boga navdihnjen, priporočil moliti za Francosko in za narodni vladavni zbor. V spominu nam je tisti dan, pa tudi dobrovoljnost, s katero je rimsko ljudstvo vstrezalo papeževim željam. Rimske cerkve so se razlegale od bogoljubnih molitev, kakoršne veléva katoliška liturgija in ktere glasovi so puhteli iz serc pravih Rimljanov.

Počasi, pa vedno si je od tega dné francoski narodni zbor v novo pridobival moči, ktere je Pij IX veléval zanj izprositi. Zbor sam je od tistega časa svojo vero zmiraj bolj razodeval: Noben francoski zbor nikoli poprej ni bil tolikrat pred altari, kakor pričujoči. Bili so v naročji tega zbora možje, katerim ni bilo bitko očitno zahtévati: da naj se domovina daruje naj-svetejšemu Jezusovemu Sercu. Bili so drugi, katerih veljava je naklonila zbor, da je razpisal očitne molitve v ta namen: da pride nebeški blagoslov nad delo narodnega zbora.

V Rimu samem so bili na spodbudovanje gr. Bourgoinga v francoski cerkvi sv. Ludovika napravili veličansko in spodbudno opravilo. Toda francoski poslanec pri Viktor-Emanuelu g. Fournier se ni vdeležil molitve za Francosko in vsemu svojemu osebstvu je bil prepovedal iti moliti; bila je njegova serčna ljubezen do Piemonta večí, kakor pa njegova pokoršina do narodnega zbora takrat, kadar je veleval moliti. Ukljub temu čudnemu domoljubju francoskega namestovalca so bili Francozi v Rimu prišli moliti, in Bog je uslišal njih molitev.

Pervi dar, ki ga je dosegel narodni zbor, je bila serčnost: očitno in vradno spoznavati živega Boga, brez ktereга narodi poginjajo. (Poslušajte ta nauk Vi, ki menite brez Boga in vere slovenski narod k sreči in slavi povzdigniti: „Brez Boga narodi poginjajo“, — in toraj je ubijavec svojega lastnega naroda, komur ni nič mar njegova vera)... Ravno tista serčnost je vodila na stotine poslancev na božje pota v Lourdes, Chartres in Paray-le-Monial. Prihajali pa niso na kraje molitve boječi in skriti, ampak v svoji javni časti, da jih je vsak spoznal, kdo so. Tam so si pridobili potrebne serčnosti, iznebili se neblagega Thiers-a, čegar zmožnost je bila ta, da je podvezoval živce francoskega naroda in ga vodil propadu nasproti. Tam so stresli smertno spanje, v katero jih je vzbival smertni Thiersov skepticizem, ali dvomičarstvo.

Odkar je zginil ta nesrečni mož, od takrat se tisti, ki so stopili na njegovo mesto, niso obotavljali svoja vere kazati in očitno spoznavati, akoravno v vsih točkah niso v polni edinosti s katoliškim duhom. Tem velikoserčnim djanjem se imajo in se bodo imeli zahvaliti nadalje za svoje naj imenitniši zmagovanja.

Kakor take serčne djanja napredujejo, v enaki meri se Francosko povzdiga na stopinjo, da bode vredno imena naj starši hčere sv. Cerkve. Vnovo si pridobiva spoštovanje; njegovi sovražniki se začenjajo bati, tresti,

če tudi jim nihče ne žuga, to kaže njih tarnanje in klepetanje.

Moško in postavno obnašanje narodnega zbora in vojaškega kerdela o poganskem pogrebu poslanca Broussesa (ko so obojni odstopili, videči, da je vse necerkveno) obuduje povsod spoštovanje. Ko je malo poprej sv. Oče izrekel obsodbo zoper tako imenovane civilne (brezverske pogrebe), se jih vojaštvo in civilstvo francoskega katoliškega naroda ni več moglo kaj tacega vdeležiti. Francosko se je s to postavnostjo ravno tako povzdignilo, kakor se je Laško zaverгло s svojim vdeleževanjem pri Rattacovih brezbožnih mertvašnicah.

Ako se kaka mervica ljudi prederzne neskončnemu Božjemu veličastvu tako čez vso mero kljubovati, da Njega iz življenja in smerti človekove izloči, je čisto pravično, da vsa občina tistih ne spoznava več za brate, kateri občnega Očeta, večnega Stvarnika nebés in zemlje zatajijo. Francosko noče več pregréh, noče nejevere, noče rudečkarstva; ono hoče red. Vse vlade, ki so si spoštovanje čednosti in red pisale na svoj program, so bile spoštovane in podpirane. Edina, ki je napovedala, da se za to ne meni, pariška komuna, je bila zaterta. —

Česa se je Avstriji iz tega učiti, je očitno; zlasti se nam takemu poštenemu djanju francoskega naroda v naskriž v misel vriva rohnenje husitovca Gregra v Pragi. Mestno starašinstvo je menda svetovalo, naj se vstanovijo ss. maše za ranjcem županom Pštrosom; imenovani liberaluh pa je pobijal nasvet, češ, da imajo sredstev zadosti bolje slaviti Pštrosov spomin, kakor „pa po zbobnovanji tercijsk“; sej da so nedavno tudi „Dominikanske“ ulice spremenili v „Husove!“ In starašinstvo se je krehachu res dalo pretentati, da je predlog padel... Ubogo starašinstvo! Ako ima Češko veliko taci „Gregrov“ in veliko tako prijenljivih starašinstev, kakor v Pragi, potlej se ni čuditi, da se bratom Čehom hudo godi, in svesti naj so si, da take djanja jih ne bojo povzdigovale, ampak tlačile in še bolj poniževale, kakor sploh njih zvezda temni, odkar se je del tako čverstega naroda pohusitil.

Dopisi

med rimskim in cesarsko-francoskim dvorom pod Napoleonom I. l. 1808.

4. Kardinal državni tajnik Gabrielli piše francoskemu opravniku Lefebvre-u.

Kardinal Gabrielli, državnik Nj. Svetosti, je od Njih samih prejel terdo povelje, Vam dopovedati: Nikoli bi ne bili mislili, da osebna sila, ktere se je francosko vojaštvo krivično storilo do kardinalov, ki so iz napolitanskega kraljestva, se bode ponovilo tudi nad osebami družih kardinalov iz italijanskega kraljestva in iz družih s Francoskim zvezanih držav.

Sedaj pa sv. Očetu ni več neznano, da pri njih (Francozih) nile namen Njih časno kraljestvo razdjati, temuč prederzno in odkrito napada tudi duhovno gospodstvo rimske Cerkve, ktero zastopa sv. kardinalski zbor, starašinstvo papeževo.

V pričujočih stiskah, ktere terpi Cerkve naj viši poglavar, so z naj večim stermentjem vidili, kako se je vstanovilo in izpeljevalo načelo, ki razdira naj svetejši vezi, ktere kardinale s prisego vežejo na papeža.

Nikoli ni tako deleč segal sveteni vladar, ki spoznava katoliško vero, da bi tako hudo zanemaril spoštovanje do vzvišenega stanú kardinalov, ktero jih nar

tesneje veže s papežem, in da bi jih pod pretvezo podločnosti silil, se v njegove države nazaj verniti; še veliko manj pa, da bi jih preganjal, s silo preč vlačil, in po tem potu toliko sodelavcev odtergoval poglavarju vesoljne Cerkve.

Le-ta za sedanji in prihodnji čas prepohujšljivi napad na pravice je serce Njih Svetosti neverjetno močno pretresel toliko zavoljo zaničevanja kardinalske časti, kolikor zavoljo britkega žaljenja Njih svete osebe. Sej prizaneslo se ni še Njih namestniku, Njih prvim ministrom in škofom samim, ktere so njihovim škofijam ugrabili.

Sv. Oče, prepričani škode, ki iz tega izvira za duhovno cerkveno vlado, so podpisane ukazali glasno pritožiti se zoper to neusmiljeno počenjanje, in ob enem tirjati, da naj se zoper narodovsko pravo ugrabljeni kardinali zopet vstanovijo na njih mesta. Sicer pa, vsaki čas vdani v Božjo voljo, in poterjevani z notranjo zavednostjo svoje čiste vesti, voljno terpe z pravično reč nar bolj brezserčno, nezasluženo počenjanje. Potem ko so storili vse, kar je v Njih moči, da bi ustavili vihár, ki pretresa sv. Prestol, svojim dolžnostim zvesti, tega sv. Prestola skerb in brambo nebesom prepusté, sodbo čez to reč pa prihodnosti....

Iz tega je očitno, kakošen barbar in brezserčen ropar je bil prvi Napoleon. Poterjuje se to v nadaljnjem pisanji (št. 5), v katerem je povedano, da francoski vojaki so oba kardinala Saluzzo-ta in Pignatelli-a v začetku vlekli v Neapel (bila sta Napolitana), potem pa v Reggio in Modeno. V pomanjkanji, ko je bilo treba iti na novo pot v tujo deželo, sta prosila sv. Očeta za pomoč, ker njuni prihodki v Neapelnu so bili od Francozov pograbljeni. Pri vsi zadregi je Pij VII veleval državnemu blagajniku dati vsakemu kardinalu saj tisuč škudov.

6. Opomba kardinala državnega tajnika Gabrielli-a do francoskega opravnika Lefebvre-a.

To jutro proti šestém je prišlo francosko kardelo pred dvor Njih Svetosti, in Švicar na straži (papežev vojak) je povedal poveljniku častniku, da oboroženemu oddelku vstopa ne more dopustiti, da mu pa ne brani, ako sam notri ide. Francoski častnik se je kazal po zunanem zadovoljen, in je zapovedal svojim vojakom ustaviti se, ter so se za nektare stopinje umaknili. Potem je Švicar odperl male vrata, in dopustil je častniku stopiti v dvor; ko je pa le-ta notri šel, je svojim vojakom dal znamenje, ter so z nasajenimi bajoneti Švicarja na stran odrinili. Kadar si je bilo to kardelo s tako zvijačo vstop pridobilo, je odšlo v stražnico, ki je odločena za vojaštvo znotraj dvora na Kapitoliju, je z naglico vrata vlomilo in se polastilo karibinarjev, ki služijo za stražo v predsobah Njih Svetosti.

Ravno tako nasilstvo je storilo francosko vojaštvo v plemeniti stražnici Njih Svetosti, ker je enako se polastilo karibinarjev, kateri so ondi, da oskerbujejo stražo v predsobi, ki se dotika prebivališa Njih Svetosti.

Francoski častnik je stopil k švicarskemu stotniku in rekel njemu in nekaj malo vojakom, ki so bili tam zbrani, da švicarska straža je od tega dne pod poveljstvom francoskega generala, čemur so se uni ustavljali.

Enako se je zahtevalo od poveljnika finančne straže precej zraven, ki se je tudi branil, in je bil na to na terdnjavo odpeljan. Med tem so razne kardela šle po mestu, so se polastile plemenitih straž in njih častnikov, in so jih odpeljale na terdnjavo.

Sv. Oče, dobivši naznanila o teh posegljejih v naj viši oblast, in zatopljeni v britkost, ktero njih serce terpi zarad tega, so določno ukazali državnemu taj-

niku kardinalu Gabrielli-u, da naj se glasno pritoži zoper to in Vam odkritoserčno pové, da se vsak dan bolj napolnjuje mera krivic in zaničevanj, ki se počenjajo zoper Njih posvečeno osebo, in da dan na dan huje se Njih vladarske pravice z nogami teptajo.

Ne dosti, da je francosko vojaštvo svoj vstop v Rim zaznamnjalo z nastavljenjem topov proti papeževim stanovalnim sobam, ter je takó sedež Njih Svetosti ogerdilo, je krivice še nadaljevalo, neprevidno napadlo švicarsko stražo, se zagnalo oboroženo v mirne staniša papeževe, vlomilo vrata s silovitostjo, se polastilo malo orožja, ki je služilo bolj v lepoto kakor pa v brambo Njih posvečene osebe, je Njih telesno stražo vjetničilo, in Jih tako oropalo celo Njih častne straže.

Njih Svetost zahtevajo pred vsim, da se hitro iz terdnjave izpusté vsi Njih brez vzroka in zoper pravico zaperti telesni stražniki, in potem slovesno napovedó, da tem krivicam niso nič nasproti postavili in ne bodo, razun poterpežljivost, in zoper neusmiljenost tacega počenjanja pa pohlevnost, ki jo je učil Njih Bog in Učenik. V svoji krivični in dolgi sužnosti pred svetom, pred angeli in ljudmi čakajo s sveto vdanostjo in pa z njo vselej zedinjeno nespremenljivo stanovitnostjo v svojih načelih na vse užaljenja, ktere silovitost morebiti še namerja storiti poglavarju katoliške vere, ker vse poniževanja, ktere Cerkev preterpi, teknejo le k toliki vikši njeni zmagi in častitljivosti.....

Čertica o ranjkem Janezu Bregar-ju.

(Njegova smert je bila naznanjena v zadnjem listu.)

Že pri slovesu od druzega prijatla nas bojazen obhaja zanj, da bi se mu kaka nesreča na potu ne pripetila; tem bolj nas užali, ko nenadoma zaslišimo, da prijatlu, mladenču, ki je kazal toliko upanja za prihodnje, je pot za vselej prestrigla nemila smert. To veljá o ranjkem Janezu. Koliko dobrega je bil on zmožen storiti na svetu, ako se ozrimo na lepe zglede, na stalno pridnost in blago gorečnost v preteklih dneh njegovega življenja! Toda Božja previdnost vse prav obrača; s tim se vselej moramo tolažiti, od umerlega pa rešiti, kar se še rešiti dá živim v korist, ter njemu majhen spominek postaviti tukaj.

Pokazal je r. Janez zgodaj spretnost in veselje za izobraževanje. Sam je prosil starše, naj ga dajo v šolo. Prišel je v Novomesto, kjer je koj v drugem razredu, akoravno mu je prvega polletja nemščina zapreke delala, konec prvega šolskega leta prekosil vse součence; tako tudi nadalje. Primerne knjige, ktere je dobival za darila, je z velikim veseljem in marljivostjo prebiral v naslednjih počitnicah. Tako si je pridobil veselje do branja v prostih urah. Bil pa je v tem oziru za prihodnje vselej zlo previden: ni se prenagil; čital je duha blažeče knjige, ki obsegajo pravo dušno hrano, naj raji pa znanstvene spise. Puhli romani so mu bili zoperni, in rekel je: „pisani so zlo vsi po enem kopitu“. Pač je zaveržen čas, ktereга mnogi vtikajo v to judovsko slaboglasno robo! Doveršivši prvo latinsko šolo v Novomestu je bil sprejet v Alojzjeviše. Tu mu je posebno vgajalo, ker je imel več prilike za vsestranski razvoj svojih lepih zmožnost. Odlikoval se je z bistrumom in samostojnostjo pri izdelovanju šolskih nalóg. Bil je drag učenikom in višim z neprestano marljivostjo in z lepim obnašanjem. Šolscem je bil priljubljen s postrežljivostjo in pohlevnostjo.

Vlani je doveršil gimnazijo z odliko pri zrelosti skušnji, ter je prestopil z veseljem v ljubljansko seme-

niše. Tudi tukaj je izverstno napredoval, kar je pokazal dostojno pri prvih skušnjah; in kako ne? Sej z veseljem se je pripravljaj za stan, ki si ga je bil že davno izvolil.

Ali že od narave slabotne rasti, zbolí hudo kmali po polletnem bivanju v bogoslovji, ter se podá v rojetni kraj na Primskovo, da bi dobri domači zrak odstranil po kašlju naznanovano sahnjenje. Temu so se pridružile druge pritežnosti, ki to bolezen navadno spremljajo. Dobro vedoč, da ga neskončno Modri kmalo reši nadlog, je mirno čakal smerti, kakor je bilo pohlevno in tiho vse njegovo življenje. Malo pred ločenjem iz sveta je še starše tolažil in smehljaje govoril: „Jaz bom kmali dosti bogat“. —

Pokop je bil 3. julija. Nazočih je bilo več duhovnov iz obližja in dva sošolca iz Ljubljane. Priljubljenost ranjcega, žalostna novica po bližnjih krajih, ste privabile kaj veliko ljudstva.

Obilno solz je preteklo za dobrim mladenčcem. Žalosten dan je bil za vso faro, prežalosten za starše, kterim je bil umerli že zdaj veliko veselje, in bil bi rad tudi v telesnih potrebah kdaj svojem v podporo. Smé se pa po pravici pričakovati, da žalost se je njegovi „blagi duši“ — tako ga je večkrat kdo imenoval — že v veselje spremenila.

Bridek je spomin tudi za nas součence. Bil nam je zgled vnetega napredovalca na pravi poti, tihe, mirne značajnosti, prelepe ponižnosti. V spodbudo naj nam ostane vedno v blagem spominu kot goreč gojitelj pravih načel, mladenške modrosti, nadzemelskih željá!

Zapustil si, o Janez! svet nesrečni,
Gospod podaj zató ti pokoj večni!

R.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Mesečna seja katoliško-politiškega društva 6. jul. Bilo je lepo število pričujočih; tudi z dežele sta bila preč. gg. dekan Boner in župnik g. Potočnik in iz Amerike naš rojak preč. gosp. misijonar J. Čebulj.

Po nekterih podpredsednikovih naznanilih je g. posestnik T. Pirnat govoril o lokalnih zadevah, pomanjkljivostih in potrebah. Povedal je več zgledov in primerljev, ki se zlasti na to izbajajo, da se pri gospodskah večkrat ravna premalo enako, da se s priprostim reveži včasí preterdo dela, ter ni tistega, kakor se je obetalo po 48. letu, da bi bilo misliti, kdo ve, koliko bojo odsihmal imeli ljudje govoriti in zapovedovati, koliko več veljave bojo dosegli, da bi kdo menil, zdaj bojo vradciki naši služabniki itd. — V oziru na varnost se čudi, kako je mogoča ponočna tatvina celo v takem kraju, kjer je naj več ljudi, in da pred kaj časom (on je že 40 let v Ljubljani) so bili mestni služabniki razstavljeni po vsih krajih...

Naj bi se dalje tudi dobro gledalo, kdo se v to službo sprejme, ter naj se ne zgodi, da bi lesica lesici pomagala pute loviti. Med drugim je omenil v oziru na vojaško vstanjenje, da pred dvema letoma so eni plačali, pa še vojake dobili; drugih ni ne eno in ne drugo doletelo. — Omenil je tudi, da ravnokar mu je bil prišel v roke nekak časnik za „kmečke ljudi“, v kterem pa ni našel nič posebnega novega, razun prav gerdega zasramovanja zoper očete jezuite, in upa, da taki list bo vsak pameten človek v kot zagnal itd.

Gosp. Drašler je priterdil predgovorniku in rekel, da s kmeti, ki v mesto pridejo, se rado preterdo ravna. Vidil je sam kmeta, ki je imel v eni roki klobaso, v

drugi pipo in bil je nekaj preglasan. Mestni služabnik ga nagovori nekako tako: Kaj je to? Z menoj pojdeš! Kmet: „S teboj že ne! Kaj pa češ? Ali češ klobase? (Ni ga poznal.) Zdaj se začneta rovat, pride še drugi in sta ga z veliko silo „noter spravila“. . . Govorilo se je potlej: „Ta bo gotovo pomnil“ itd. — Tudi je povedal, kako vestno po nekterih krajih mesto snazi, n. pr. pred kazino, po družih krajih, kakor v Rožnih ulicah, pa nesnage ne vidijo.

G. Regali priterjuje obema in povdarja zlasti, naj bi mestna straža bolj gledala na varnost meščanov, naj bi pa tudi mesto dobro pazilo, da vselej le prav zanesljive ljudi sprejema za stražnike. Potlej nasvetuje prošnjo do sl. migistrata za bolj skerbljivo varnost, ki se sprejme po nekterih dogovorih.

Gosp. Regali sproži besedo o nekakem vstavu za rokodelce, ki so najslabeje oskerbljeni za starost.

V Braševem (Kronstadt) na Sedmograjskem so taki „penzionat“ napravili že l. 1844 in ima zdaj prav veliko premoženje. Nima pa namena že zdaj vterjevanja dognati ali kak predlog staviti.

Gosp. Drašler omeni revežev, za ktere je mesto po vsaki ceni dolžno skerbeti, kakor poprej, ko se je delila milošnja 300 revežem, zdaj pa le dve sto petdeseterim (250). Revežev je več, pa se jih še manj oskerbuje, treba je zanje potrebno storiti in mesto samo mora gledati, kako dobi pomočke.

Sprejet je bil po kratkem dogovoru predlog podpredsednikov: Naj se povabijo duhovni pastirji in srenje, koder so oo. jezuiti imeli misijone, da pošljejo spričevanja do oo. jezuitov, ali pa do katoliško-politiške družbe: če so res ljudje od misijonov imeli kako škodo na zdravju in premoženji. (Ta prošnja naj bode tukaj izrečena do vseh zadevnih srenj, od koder morebiti prošnje še niso oddane, ker se mudi zanje.)

Po nasvetu g. Regalija je bil sprejet dalje predlog, da naj društvo pošlje prošnjo do slavn. ministerstva v prid oo. jezuitov, da naj se ne preganjajo iz dežele.

Ker smo imeli pri tej seji tudi preč. gosp. misijonarja Čebulja, ga je podpredsednik nagovoril, naj bi blagovolil nam nekoliko pojasniti, kako je z oo. jezuiti v Ameriki, kakošno svobodo ali preganjanje tam uživajo itd.? Gosp. misijonar pa je storil še več. Povedal je, kakošno prepričanje si je on pridobil o jezuitih, kaj je te dni sam vidil in doživel, ko po svoji domovini prijatelje obiskuje, in poslednjič, kaj mislijo olikani in svobodoljubni Amerikanci o jezuitih.

Pognal se je z blago serčnostjo za veljavo oo. jezuitov ter je razodel svoje misli in sočutje zanje l. ko duhoven, 2. ker ljubi pravico in resnico, 3. iz ljubezni za pravo svobodo. Ko duhoven se poteguje zanje ko za svoje brate, ki so toliko dobrega storili za sv. Cerkev. Pravi med drugim, da živi in umerje za pravo vero; zato pa ljudi druge vere ne sovraži, če tudi njih zmoto zaverže, ljudi ljubi in spoštuje. Pa tudi oni so njega ljubili, spoštovali, celo cerkve so mu pomagali zidati. Naši liberalci pa, pravi, bi cerkve radi še le podirali, ne pa jih zidali.

Iz principa svobode, pravi, mi je pripušeno se poganjati za oo. jezuite. Preganjati jih, to je krivica. Ljudstvo se pa brez potrebe draži, zakaj znano mi je, kako so ljudje nevoljni, povsodi je serd in togota. Nedavno je bilo vse mirno; na enkrat zašumi: „Jezuiti so pregnani!“ Povsod je vse stermelo, in Bog vé, kaj bi iz tega utegnilo priti, ako bi duhovni ne tolažili ljudstva. —

Pravijo, da jezuiti ljudi od dela odvrčajo z misijoni; jest pa sem se prepričal, do to, kar se je zdaj dogodilo, je „paraliziranje“ (ustavljanje, zadrževanje)

delavnosti. Veliko ljudem se skor več delati ne ljubi, vse le na to misli, od tega govori. Veliko več časa se je že zgubilo zdaj s tem, kakor pa poprej v misijonih. V sredo — peš gredé iz Smlednika v Vodice — sem na potu dobil kopico možakov, ki so se pogovarjali. Ali počivate? jih vprašam. Poznali so me in mi prijazno odgovorili: Gospod, ravno se pogovarjamo o misijonarjih... Eden reče: Gospod, skor se mi ne ljubi delati, ko to premišlujem. — Prijatelj, nikar se tako ne želite, vse se bo poravnalo, mu rečem. „Preganjanje gro po stopinjah“, mi odgovori; „v prvo padejo na jezuite, potlej na druge duhovne, podirali nam bojo cerkve, in potlej pride na kmeta“. — „Nikar, nikar si ne delajte praznega strahu“, jim rečem; „to ni prišlo od cesarja, ampak od vlade“ itd. — Lejte tako tudi drugi duhovni ljudi tolažijo... Dalje graja govornik, da so pregnani brez zaslišanja, brez preiskave, brez obsodbe. Zakaj niso preiskovali? Govornik meni, da zato ker so vedili, da bi jih potlej ne mogli pregnati. Kranjska, Koroška, Štajerska dežela so priče, da so to dobri, pobožni možje, podložni cesarju, vdani gosposki; oni pregreho in nered odvrčajo, kar mora tudi vlada.

Obiskal sem dekana Stanton a v Westmünstru, ki je resničen liberalec. Prijazno me je sprejel, govorila sta to in uno — tudi o politiki, in rekel mi je med drugim: „Jest sem protestant, pa nikoli se mi nobena reč ni tako krivična zdela, kakor da so jezuite z Nemškega pregnali brez preiskave...“

Pa pravijo: „zdravju, premoženju so misijoni škodljivi“. Kako zdravju? Slišal sem res, da kake 3—4 osebe, ki so bile pred misijonom nore, so tudi po misijonu nore ostale; zato morajo pa oo. jezuiti kaznovani biti, ker niso mogli takega čudeža storiti, da bi bili nore v pametne spremenili. —

Kar se tiče pretvezene škode na premoženji, naj le pripeljejo enega samega kmeta, da bi kaj takega mogel spričati!... Pa kako, da se ravno tukaj bojé za premoženje kmetovo? Kako da jih ne peče v marsikteri drugi reči? In pa ali so naši kmetje taki „ignorantni“, nevedneži, da sami nič ne... kaj jim škoduje? O ne. Naš kmet je dosti prebrisan, on dobro vé, kaj mu je koristno, kaj škodljivo (gotovo velikrat bolje, kakor pa mnogi gospodje). Zakaj pa kaj družega ne preganjajo, n. pr. razuzdanosti, pijančevanja? Ravno ti dve strasti napolnujete deželo z berači, pa jih tudi večkrat dervite v norišnico. Ne mara ložej terpé pijanost in razuzdanost, kakor pa jezuite? —

Kako pa Amerikani delajo z jezuiti? (Tukaj je govornik opomnil, da se mora vselej razloček delati med divjimi Indijani, in pa med belimi, olikanimi Amerikani.) Amerikanci so naj bolj izobraženo ljudstvo svetá (v posvetni olik), vendar vsak Amerikanec spoštuje jezuite. Olika gotovo zahteva, da človek človeka spoštuje, in tako je v Ameriki. Spoštujejo jih pa zlasti tudi, ker so bili jezuiti naj prvi v več krajih v Ameriki. Naletel sem n. pr. na železnici na učesega Amerikanca, ki me je prašal, če sem jezuit? Ročem mu, da ne, in odgovoril je: „Žal mi je; jezuiti so vsa spoštovanja vredni“.

Naj imenitniše učiliše cele Amerike je v „Georgetownu“, in ta šola je jezuitovska, narbolj spoštovana in obiskovana, ter ima učencev toliko protestantov, kolikor katoličanov. Generali in ljudje naj imenitniših stanov dajejo svoje sinove vanjo izobraževati. To naj bo izgled despotom, ki ta red preganjajo.

Pred 4 leti so Indijani žugali s hudo vojsko in stan je bil nevaren. V zadregi ameriška vlada piše o. Smeth-u (ki je une dni umrl — bivši čez 40 let misijonar v Ameriki) in ga praša za svet — vlad a je-

zuita, kaj bi bilo storiti? Smeth se ponudi za posrednika in v kratkem je bilo vse v miru poravnano. In kako mu je hvaležna vsa Amerika za njegove zasluge! Unkrat o njegovi smerti je poslala svojega namestnika k pogrebu. Tako Amerika dela z jezuiti.

So sicer tudi zaničevalci tega zaslužnega reda vmés. Pa kdo so to? Amerikanci? Ne; to je izveržek evropejski.

(Tako tudi gosp. Čebulj dobiva pisma zdaj iz Amerike, katoličani in protestantje ga prosijo, da naj čisto gotovo nazaj pride, in če je treba, mu tudi popotnino pošljejo.)

Gosp. misijonar pripoveduje nadalje, kako Amerikanci svoje zaslužne može lokalno-zgodovinsko v čišlanji ohranijo. Mesto Marquette n. pr., škofijski sedež poprej Baragov in sedaj Mrakov, ima ime od slovečega francoskega jezuita Marquette a, ki je bil prvi prišel k Gorenjemu jezeru. Tako se imenuje celi okraj in tudi neka reka. — Reka Allouet se tako imenuje po jezuitu tega imena. — Po znanem ruskem jezuitu Galicinu je veliko krajev imenovanih. — V št. Pavlu se ene ulice imenujejo po sedanjem, ene po poprešnjem škofu, tretje po general-vikaru; in tacih primerljejev je veliko.

Tako se spoštujejo kat. duh. v Ameriki, sklepa gosp. govornik; ne molčimo, ako se jim krivica godi. Slovec je katoličan, Slovenija in katoličan ste identični imeni; kdor je nasproti katoličanu, je nasproti Slovencu.*) — Vsi pričujoči so med govorom priterjevali slavnemu našemu rojaku in ob koncu vsi z enim glasom mu hvalo izrekli za odkritosrčne besede, ki jih je govoril o tako tehtni reči.

G. Klun je pojasnil, kako gerdo sovražljiv naši katoliški reči je začel biti „Slov. Narod“ in z njim vred novi „Tednik“, kterege že prvi list tako lažljivo psuje oo. jezuite. Pritegnili so še drugi in zbor je poterdil škodljivost teh listov, ki si jih katoliško-politiško društvo ne upa imeti v svojih prostorih in tudi drugim po deželi odsvetuje njuno branje.

Prof. Marn svést si, da se napaka, ako se je res ktera storila o naseljevanju jezuitov na Kranjskem, poravná po prošnji od škofijstva poslani na ministerstvo, spregovori o tem, ko bi se vendar le izgnali Jezuiti, da po besedah izvrstnega škofa Paderbornskega do ravnatelja sorodnih Redemtoristov miluje a) veliko domovino svojo, dospelo do tje, da preganja naj boljše državljane; b) škofijo, ktera že zdaj potrebuje in bo v prihodnje še bolj potrebovala gorečih duhovnih pastirjev; in c) miluje najbolj slepe njihove sovražnike in preganjavce. Veste, pravi, zakaj preganjajo jezuite? Pervič zavoljo imena in drugič, ker so že po vstavitvi posebna bramba papeževega prestola. Zoper katoliško cerkev in njenega poglavarja se zdaj tolikanj vzdigujejo, in kako težko čakajo, da bi ugasnili Pij IX! Veselo je v tem oziru brati, da so 27. junija imeli sv. Oče daljši sprehod po Vatikanskih vertovih, ter da so sem ter tje po stopnjicah in verteh hodili brez palice in sleherne podpore. Kar pa prvo zadene, so besede Gospodove: „Sovraženi bote od vseh narodov zavolj mojega imena (Mat. 24.)“ res obračati zlasti na Jezuite. Obžalujem zeló, in z menoj svesto tudi katoliško-politična družba, da se je med one „vse narode“ vstopil sedaj tudi „Slovenski narod (časnik)“, v tolažbo pa nam bodi, da med njimi doslej ni še „Narod slovenski“, ni še naše slovensko ljudstvo, ktero,

*) Iz tega je prav jasno, kako zanikarno, zopernarodno komedijo so začeli igrati tisti, ki so vero iz svojega programa zbrisali.

kakor se sliši, verlo oporéka preganjanju jezuitov, in z njimi oporékajmo danes tudi mi! —

— Prošnja v prid oo. Jezuitov. Tudi katoliško društvo za Kranjsko je storilo zoper preganje jezuitov, kar je moglo po svojih pravilih. V seji 2. t. m. je odbor, glede na svoje delokrožje in dolžnost po §§ 1 in 2 svojih pravil, enoglasno sklenil poslati prošnjo do Nj. prevzviš. prečast. apostoljskega poročnika Marijana Falcinelli-a, zastopnika naj višega poglavarja katoliške Cerkve. V tej peticiji ga društvo prosi, naj bi pritožbo jezuitov zoper znani vladni ukaz na dotičnem kraju podpiral in za njen uspeh govoril.

— Konfesijonslozni sad se tudi v Ljubljani zmiraj bolj razcveta. Une dni je šel na boben bogati tergovec G. in primanjkanje je menda veliko. Zdaj pa spet posestnik in usnjár P., srenjski odbornik. —

Iz Ljubljane. Stoletnica. — 16. t. m. bo sto lét, odkar je bil rojen češki učenjak Jožef Jungman, zato bodo 12. in 13. v Pragi velike slovesnosti, na ktere dotični odbor vabi tudi druge Slovence. Jož. Jungman, rojen v Hudlic-u 16. jul. 1773, je umrl ko profesor v Pragi 1847. Ko slovanski jezikoslovec je prestavljal marsikaj iz tujih jezikov v češčino, spisal „Slovesnost“ (teorijo govornišva), zgodovino češkega slovstva, Slovník česko-německy itd.

O tej priliki naj opomnimo Slovence na zanesljivi češki dnevnik „Čech“ (1 gl. 25 kr. na mesec; 3 gl. 75 kr. za četrta leta), kateri je pisan v katoliškem duhu, vstreza vsim potrebam in je v resnici podpore vreden.

— Butoglavost. „Laibaherca je blezo mislila, da je nekaj modrega storila, ko je iz „Kölnerice“ posnela te-le besede: „V Evropi zdaj ne more nobena vlada obstoja imeti, ktera Sillabus na svoje bandero piše“. Na to neumnost naj Laibaherca to-le pojasniti blagovoli: „Zakaj pa na Laškem, na Španjskem, na Parkskem in tudi na Avstrijskem toliko huje navzdol gre, kolikor bolj in odkar si mnogi prizadevajo „Sillabus“ z zastave zbrisati?“ — Naše prepričanje je: da katoliška država, ktera koli nekatoličanstvo na svoje bandero piše, bode zmiraj šla navzdol. — Berite te verstice zopet čez deset lét, ako se vam zdaj čudne zdé. —

Na Verhniki pri sv. Trojici je bila kvaterno nedeljo velika slovesnost, kakoršne ljudje ne bodo kmali pozabili. Cerkev sv. Trojice, podružnica, kateri enake blezo nima škofija, je bila že poprej vsa obnovljena in olepšana. Ta dan pa so bili blagoslovljeni obnovljeni štacijoni zunaj cerkve na okrog. Prečast. gosp. prošt Jarc so imeli z naj večji slovesnostjo pontifikalno sv. mašo, preč. gosp. dekan Zupan so v goreči pridigi pojasnovali imenitnosti in neizrečene duhovne dobrôte sv. križevega pota, kterege so preč. o. Tadej blagoslovili. Silo ljudstva, tudi tujega, se je bilo zbralo na tem prelepem homcu nad prijazno Verhniko. Neizrečeno je bilo ljudstvo razveseljeno prezale cerkve in spodbudnega opravila, kakor se verniki sploh nar bolj zadovoljne čutijo tam, kjer je Kristusovo terpljenje poveljevano, po besedah: „Kadar bom na križ povzdignjen, bom vse k sebi vlekel“. Kakor preč. g. Verhniškemu dekanu, tako se je za to zahvaliti zraven družih zlasti ondotnemu županu gosp. Igu. Al. Jelovšek-u, pa tudi njegovemu tovaršu Jan. Brenčiču, s kterih trdom in prizadevanjem se je to doseglo, ter imajo Verhnici tako častitljivo svetišče na prelepem homcu.

Iz Čateža pri Brezicah 16. jul. B. — Sinoči proti polnoči je bil pri nas požar, kateri je vpepelil gosp. fajmoštrove hleve in skedenj ter nad 200 cent. séna; trem kmetom vse poslopje s senom vred skor vsó obledo, orodje vse in 6 prešičev. Kdo je zažgal, nam

še ni znano. Pomoči ni bilo od nikoder. Pogoreli kmetje so revni in dva za nekaj malega, eden pa nič ni zavarovan.

Blagovolite priporočiti uboge kmete podpori radodarnih Slovencev. Gosp. fajm. bi sami to storili, a zdaj ne morejo zbog žalosti in množega dela. — (Priporočilo je že sama prebuda nesreča, ki bode gotovo dobre serca ganila, da bojo storili za nesrečne po svoji zmožnosti. Usmilite se jih toraj, častiti rojaki, da se bode tudi Bog vas usmilil v času sile in britkosti). Vr.

Iz Škofje Loke, 1. jul. — Mesec juni za nas je bil nekako žalosten mesec. Že prvi dan, binkoštno nedeljo, so ljudje s hribov prišli zbegani v cerkev; pokrival je sneg čez čevelj debel skoraj do ravnine vse njive, ter je napravil mnogo kvara. — Zbijejo se pijani fantje in oženjeni delavci na kolodvoru pozneje; mladeneč (sicer tudi sam kriv s sirovim obnašanjem) je za mnogimi ranami hipoma z možem vred ostal mertev. — Pretečeni teden se pri zidanju nove hiše podere zid starega poslopja, rekel bi, brez kakega zadolženja, in enega delavcev popolnoma končá, drugemu nogo hudo polomi. — Nemila smert nam je vzela vse skozi ljubljene gospoda očeta gvardijana v samostanu čč. oo. kapucinov, O. Ambroža Brecljnika. Kako ga je naše ljudstvo spoštovalo, pokazalo se je pri zares lepem pogrebu. — Sv. Petra in Pavla dan je šlo pod nadzorstvom čez 20 šolskih fantičev se sprehajati. Nazaj gredeče čaka nesreča. Vodni sod nekemu gospodarju uide z voza po nesreči — ljudje tukaj niso bili krivi — sod se katalika po cesti, se potoči čez zid, nadaljuje svojo pot po stermem vertu, telebi čez drugi zid, zadene in smertno rani šolarčka četrtega razreda Ludvika Gerbeca, sina tukajšnjega zdravnika in posestnika gospoda Antona Gerbeca. Čez malo ur je umrl šolarček. — 22. jun. je 12letin mladeneč utonil pri kopanju.

Iz Kroke, 2. mal. serp. — Kolikor bolj se vsiluje nevera in vnémarnost za vero, toliko bolj dobri ljudje tiše v nevarnosti k sv. Cerkvi in k njenim pastirjem, prav tako, kakor od volkov preganjane jagnjeta bežijo k pastirju. To kažejo tudi cerkvene slovesnosti, ktere ljudje z vedno novo gorečnostjo olepšujejo.

Oznani so nam bili naš č. g. fajmošter, da bo v Radolici sv. birma, in naj se tudi naši otročiči za tje pripravljajo. Ker je bila pa želja, naj bi bila sv. birma domá v Kropi, je šlo nekaj móž gosp. fajm. prosit, naj nam izprosijo od Milostnega škofa to dobroto, so nam čez malo dni že oznanili v naši veliko veselje, da so škof uslišali prošnjo in bo 27. rožnika tukaj birmovanje. Veselo so toraj ljudje že pred ta dan delali in pripravljali, kar so mogli, olepšali terg, postavili mlajev in slavolokov, zlejšali pota. Na vse zgodaj 27. je bilo že vse po konci in so veselo pričakovali višega pastirja, ki so prišli koj po sedmih in so bili sprejeti na tergu med strelom od čast. gg. duhovnov in srenjskega odbora z gosp. županom na čelu. Vsi otroci, kar jih je bilo iz našega terga pripravljenih za sv. birmo, so bili tam razversteni, in kaj gniljivo je bilo viditi, ko je snežno-belo napravljena deklica stopila pred Milostnega škofa z lepim šopkom, prosila, naj bi ga blagovolili sprejeti, in ga Jim je izročila. Po dva in dva so šli potem za duhovni, in Mil. škof so po obéh stranéh klečeči množici gredé delili sv. blagoslov. Ob osmih so imeli peto sv. mašo in potem so birmanje opravili. Duhovni in srenjski odbor so jih spremili k vozu. Pred odhodom se je gosp. župan v imenu teržanov Njih milosti priljudno zahvalil za Njih dobroto. Prav hvaležni smo teržani gosp. županu, da je pripomogel k taki svečanosti in se je tako dostojno obnašal, prav hvaležni preč. gosp. fajmoštru, da se je nam to sveto opravilo z njih prošnjo domá vravnalo, in posebno hvaležni Njih

milosti škofu, da so nas še počastili s svojim obiskovanjem.

Ker je pa danes, ko to pišem, 2. julija, „Obiskovanje M. D.“, naj omenim, da obhajamo ravno obletnico tiste velike svečanosti, ki smo jo imeli pri Cerkvi Matere Božje v pričo toliko čč. duhovnov naših rojakov. Da se nam bolj živo ohrani v spominu, smo jo tudi v cerkvi obhajali, in zato serčna hvala našemu čast. gosp. beneficijatu! —

Spod Triglava. Tako prijetnega večera še nismo doživeli, kakor je bil za nas v torek, 24. junja. Prišli so bili k nam premilostni škof delit zakrament sv. birme. Celi dan so se pripravljali venci, mlaji in druge olepšave, da bi spodobno sprejeli višega duh. pastirja. Že v pozni noči se zasliši strel v Gradu in zvonjenje na Jezeru, v znamenje, da se višji pastir bližajo. Okoli poli desetih zvečer začno pokati možnarji v spodnjih Gorjah, katerim vstrežajo tudi v Gorjah. Ko se bližajo spodnjim Gorjam, je bilo že vse razsvitljeno po oknih; po drevesih in slavolokih so visele svetilnice. Velika množica ljudi s prižganimi svečami v rokah kleči na obéh stranéh ceste in čaka prihoda, ter blagoslova Njih milosti.

Ko se pripeljejo, obsujejo ljudje kočijo in jih spremito do Gorjan. Tukaj čaka zopet veliko ljudi z lučmi Njih milosti. Ko stopijo iz kočije, jih pozdravita tukajšna duhovna in peljeta v krasno okinčano in vso razsvitljeno prijetno farno cerkev sv. Jurija. Ljudje z lučicami in šolska mladina z zelenimi vejicami napolnijo cerkev in kleče prejmejo škofov blagoslov.

Milostni viši pastir so bili močno ginjeni s toliko častitljivim sprejemanjem. — Po bližnjih hribih so kresovi goreli Njih milosti na čast. Od deleč je bilo viditi, kakor da bi bilo vse v ognju. Bil je pa tudi prav lep večer, precej temá, da se je še vse lepše vidilo.

Drugi dan so Milostni gospod ob devetih brali sv. mašo, obdani od domače in sosednje duhovšine. Po pontifikalnem blagoslovu ostanejo Njih milost pred altarjem, obrnjeni proti ljudstvu, z mitro na glavi, in s škofovo palico v roki, ter v kratkem kaj tehtnem ogovoru razodenejo, kako so bili ginjeni, ko so vidili, kako spoštovanje imajo Gorjani in sploh Gorenci do svojega višjega pastirja, da njih obnašanje kaže živo vero itd. Ko so omenili, da zdaj zadnjikrat tukaj birmujejo, so ljudje žalostni sprejeli ta glas, in slišali so se potlej glasovi: „Škoda, če nas bojo zapustili“.

Po kosilu ob 3 so se odpeljali Milostni viši pastir v Grad, spremljani od domače in sosednje duhovšine, in so tudi tam delili zakrament sv. birme. —

Tudi Grajani so bili že pred ta večer lepo sprejeli Njih milost; razsvetlili vse okna, koder so se memo peljali, in zvečer je gorelo na Jezeru skoraj brez števil lučic, kar se je v pozni noči kaj mično vidilo. Vse to so pa naši ljudje storili iz prostega nagiba, brez kakega nagovarjanja od ktere koli strani, ter so pokazali, kako res iz serca ljubijo svojo sv. katoliško Cerkev in njene pastirje.

Iz gorenje Vipavske doline, 6. julija. S-r. — Početje, ki se je v naši katoliški državi in še celo v naši mili domovini ravno kar veršilo, je nas Vipavce in, mislimo, vsakega pravega Slovenca in državljana osupnilo in razžalilo, ker živemu človeku še na misel ni prišlo, da se kaj takega pripetiti zamore v 19. veku, v veku, v katerem se le svoboda preslavlja. Pa še bolj naše serce tuga tare, ko pomislimo, da Slovenec se veseli, ko je Slovenec preganjan; in še več, da Slovenec katoličane gerdí po časopisih.)*

*) To so čudni „Slovenci“, ki s Tagbl. in s vstavoverci vred po naši katol. Cerkvi bijejo. Vr.

Vprašamo mi Vipavci onih svobodnjaških listov vrednike in dopisovalce, da bi nam blagovolili naznaniti one osebe, ki so vled jezuitovskih govorov znorele: radi pobirate okoli po naši domovini malenkosti in laži, da svoj berzverski list nopolnite; naznanite nam kraj in imena znorelih ljudi, pa dokaze, da je res tako!

Vi v svojih listih pišete, da si je A roko zlomil, da se je B vstrelil, zakaj pa tukaj imena zamolčujete? Naj berže, ker za nobenega ne veste, da bi bil vsled jezuitovskih pridig znorel? V resnici ste pravi illuminatores 19. veka, in se še z neko svobodo bahate in šopirite, a ničesar drugzega ne želite, kakor nadvladanje nad Slovenci. Znale so nam vaše nakane in vaša načela; ali pri nas Vipavcih ne bodo odmeva najšle, ker pri nas so priljubljeni očetje jezuitje in če po drugih krajinah naše Slovenije tako malo marajo za vaša načela, kakor mi Vipavci; potem bolje starite, da čiat popir prodaste, prej ko ga s svojimi lažmi počernite.

Priložnost smo imeli l. 1871 slišati ravno tiste očete jezuite, ki jih zdaj vlada iz Kranjskega preganja, in ki jih brezverski listi černijo po svetu; pridigovali so v sv. Križu v vipavski dolini skoz osem dni; a noben človek ni znorel niti med govori niti po tem ko so nas jezuitje zapustili. Zapazili pa smo vendar, da so njih pridige veliko koristile v dušnem in gmotnem obziru, ker nekateri gospodarji so se tako spreobrnili, da so v resnici zdaj pravi in skerbni gospodarji. Mladež, katera je bila prej razberzdana in nepokorna staršem, katera je prej v slabe tovaršije zahajala, je zdaj pokorna ter se varuje slabe tovaršije. Le pridite, pridite prasiat vi, „illuminantes“ 19. veka, okoli svetega Križa prebivajoče ljudstvo, koliko vpliva da so imele jezuitovske pridige, in ljudstvo vam bode odgovorilo radostno, da več kot vsi taborji po Slovenskem. (Konec prih.)

Iz nemškega Gradca 8. julija. — Perve dni tekega meseca je Graško mesto čast došla, da je tukaj bival cesarjevič Rudolf. Prišel je 30. junija in odšel je proti Mariboru (in dalje na Koroško) 3. julija. Prav navdušeno in slovesno je bil sprejet in njegovo priljudno in ob enem dostojno obnašanje ga je vsem prikupilo, ki so ga vidili. Obiskal je srednje šole in več očitnih naprav pa veselic, ki so bile njemu v čast napravljene. Sploh se je vidilo, da Graško mesto je še vedno zvesto svoji cesarski rodbini in ne zasluži, da je zavoljo nekterih ptujih vekačev razvpito ko nar bolj prusoljubno mesto, ki se v tej reči skuša le še s saksonsko Lipejjo!

S privoljenjem Njih Veličanstva svojega cesarskega očeta je sprejel cesarjevič varstvo tukajšnjega uniformiranega mestnjanskega kerdela; ko so se mu vsi častniki predstavili, je rekel, da se zanaša, da bode kerdela vedno zvesto cesarski rodbini. — Ravno takrat (v torek 1. julija) se je v Murici dolini oblak utergal in huda škoda se je naredila; tudi 4 ljudje so utonili. Cesarjevič je daroval 400 gold. za poškodovane.

Še drugo žalostno prigodbo, ki pa zadeva nas Slovence, moram omeniti. Dozdaj smo bili vedno prepričani, da slovenski dijaki tukajšnjega vseučilišča so pametni mladenči, ki se derže svojega uka, in katerim so pri sercu svetinje lastnega naroda. Pa ravno tisti teden, v katerem so se obhajale omenjene slovesnosti, so se nepričakovano zbrali in se očitno od „ustnih izročil klerikalnega gospostva emancipirali“ (tako se je izrazil „Tagespost“). Kranjcev je bilo menda prav malo, večidel pa iz spodnjega Štajerja. Tu so se slišali strastni govori zoper može, ki jih Slovenci sploh ko svoje skušene voditelje spoštujejo, zoper „pravno stranko“ in posebno zoper duhovne. „Duhovni so izrejeni v temnicah (semeniščih), časti željni in sebični . . .

eden je zbolel in umerl zato, ker mu nekdo ni roke kušnil . . . so zoper zedinjenje Slovencev; Truber, Dalmatin i. t. d. so začetniki slov. slovstva . . . V Ljubljani je dosti cerkvá, čemu bo še ena nova . . . i. t. d.“ Poslušavci so kar stermeli, ko so čuli tako strastno in nespametno govorjenje. Gotovo bi bil kdo tudi kako nasprotno rekel, pa kdor se je spomnil, da so nedavno ravno tukajšni slov. dijaki v Danici od slov. duhovstva podpore prosili, in da so ravno po tistih voditeljih slov. naroda, ki so jih tu psovali, iz deželnege zaklada kranjskega že pred pomoči dobili, je mogel misliti, da so govorniki menda nahujskani po tisti stranki, je v Ljubljani vpliv zgubila in iše podpore, kjer bi le bilo mogoče. Torej bi bila nasprotna beseda le bob v steno. Marsikdo je natihoma zapustil zbor, v katerem se je na zadnje sprejela „resolucija“ v 5 točkah, v katerih se odpoveduje „pravni“ stranki, ktera, češ, da le streže „partikularistischen Standesinteressen“ in ponavljajo fraze mlado slovenske-stranke „o fortschrittliche Errungenschaften des 19. Jahrhunderts“, — „allgemeine Freiheit, und Bildung“ i. t. d. in svoje zaupanje posvečujejo „Narodu“ in „Soči“. Tudi pravijo, da „razpertija nad Slovenci bo imela nar hujši nasledke“. — Kdo dela razprtije? Ali ne ravno tisti, ki možem, kateri so že tolikokrat pokazali, da jim je blagor naroda v resnici mar, podtikajo sebičnost in trosijo nezaupnost med narod?

Iz Berlina od 5. t. m. naznanuje pismo, da naša amerikska misijonarja čč. gg. Žužek in Plut sta ta dan prišla v Berlin in — mudivši se nekoliko dni v Draždanih, v Pragi in na Dunaju — prideta gotovo v 14 dnéh na Kranjsko.

Blattarsko. Tagblatt, kakor že pred kaj časom, je zopet čez papeže sploh takih pošastnih laži in gerdobij prepisal iz frajmavarskih špehov, da nevedni človek bi utegnil misliti, katoličanstvo je kraljestvo satanovo, papeži pa luciferji, — in da „Njih Svetost ljubljanski Tagblatt“ s svojim „najčistejšim pisaštvom“ kažejo pot v kraljestvo Božje. . . Ej, krokar, svet te pozná po perji in po glasu! — (Več reči smo morali odložiti. Vr.)

Duhorske spremembe.

Iz Ljubljanske škofije. Č. g. Urbas Ant., fajmošter v Zagorji, je dobil faro Dobovsko, in Zagorska je razpisana 3. jul. — Č. g. Zupančič Jan., lok v Blagovici, je dobil Ihansko faro; Blagovica je razpisana 4 jul. — Č. g. Jereb Matevž, oskerbnik lokalije Dražgoške; je dobil Soriško faro; Dražgoše so razpis. 8. jul.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Pri sv. Jurji pod Kumom 5 gold. v pop., 1 križavec za 2 gold. 12 kr. st. d. in 1 gold. 50 kr. a. v. — V. č. g. A. K. 3 gld. — M. Košir 1 gl. po g. J. K. — Iz škofje Loke 3 napoleone. — Neimenovan vradnik 1 gl. 4 kr. — Po č. g. U. Zupanu 8 gl. — T. P. 2 gl.

Iz Št. Vida pri Ip . . . 6 gold. za Mar. družbo; 6 gold. za varhe Bož. gr.; 20 gold. za slov. mis. v Adrianopolnu.

Za misijon gosp. misijonarja J. Čebulja. Po g. J. Janšu 1 gold. — Neimenovan 1 gl. sr.

Za Kalvariija in cerkev s. Jožefa. Č. g. fajm. Mat. Tavčar 5. gl.

Za cerkev sv. Jožefa. Neimenovan po gosp. A. P. 5 gl.

Izročilo po J. P.: za bulgarski mis. 10 gld.; za gosp. Čebuljev mis. 20 gold.; za sv. Detinstvo 10 gl.; za Pija IX. 10 gld.

Za oo. Trapiste v Bosni. ++ 10 gold.